

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM,
FAN VA INNOVACIYALAR VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA‘LIMI
VAZIRLIGI
AJINIYOZ NOMIDAGI NUKUS DAVLAT
PEDAGOGIKA INSTITUTI**

**UMUMIY PSIXOLOGIYA
fanidan**

SILLABUS
Kunduzgi bo‘lim uchun

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta‘lim sohasi: 110000 –Pedagogika
Ta‘lim yo‘nalishi: 60310300 – Psixologiya

Nukus 2025-yil

Modul / fan sillabusi
60310300– Psixologiya

Fan/modul:	Umumiy psixologiya	
Fan/modul turi:	Majburiy fan	
Fan/modul kodi:	UPS 1123424	
Yil:	2025-2026	
Semestr:	I-II	
Tálim formasí:	Kunduzgi	
Mashg'ulotlar shakli va semestrga taqsimlangan soatlar:	360	
	I-semestr	II-semestr
Ma'ruza:	36	36
Seminar:	36	36
Mustaqil talim:	108	108
Kredit hajmi:	6	6
Baholash shakli:	Test va imtihon	
Kurs tili:	o'zbek	

1. Fan/modulning maqsadi (MM)

F/MM1	talabalarda umumiy psixologik bilimlarni shakllantirish, vokelik va jamiyatdagi voqea-hodisalarning, shaxsning o'zida kechadigan jarayonlar va psixologik bilimlarni shakllantirish, ularni jamiyat hayotida umumiy psixologik hodisalar, holatlar va jarayonlarning mohiyatini tahlil etishga, shaxsning kamoloti va unga tásir ko'rsatuvchi omillar, uning individual psixologik xususiyatlari, emotsional va irodaviy sifatlarini tahlil etishga o'rgatishdan iborat.
--------------	--

Fanning vazifalari:

FV	Inson ruhiyatini psixologik tahlil etish; Umumiy psixologiya fanining jamiyat va shaxs kamolotidagi o'rnini talabalarga tushuntirish; Voqea va hodisalarni psixologik nuqtai nazardan tahlil va tadqiq etish malakasini hosil etish; Inson psixologiyasini umumiy ilmiy asoslarini o'rgatishni; Jamiyat va shaxs orasidagi munosabatning psixologik qonuniyatlari asosida rivojlantirishni; Umumiy psixologiya fani bo'limlari bo'yicha (psixikaning evolyutsion taraqqiyoti, shaxs psixologiyasi, ichki regulyatsiya, sezgi va idrok, diqqat va xotira, tafakkur va nutq) psixologik bilimlarni tahlil etish, ularning qonuniyatlarini mashg'ulot jarayonida talqin qilish.
-----------	---

Tálim nátiyalari (TN)

TN1	Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: psixikaning ob'ektiv va sub'ektiv mezonlarini, psixikani rivojlanish bosqichlarini, inson psixikasining ijtimoiy-tarixiy tabiatini; shaxs psixologiyasining asosiy qonuniyatlarini; shaxs individual-psixologik xususiyatlarini tahlil qilishni; ichki regulyatsiyaning mazmuni; emotsiya va
------------	---

	hissiyot munosabatlari; irodani shakllanish va rivojlanish qonuniyatlarini; iroda nazariyalarining o'ziga xosligini bilishi va ulardan foydalana olishi ;
TN2	irodani shakllanish va rivojlanish qonuniyatlarini tatbiq etish; psixik bilish jarayonlari; sezgining xususiyatlarini; idrok turlari va ularning xususiyatlarini; diqqat va xotiraning psixologik tárifini; diqqatni o'rganishning amaliy jihatlari; diqqatga doir psixologik nazariyalarni; xotira psixologiyasining asosiy qonuniyatlari; inson xotirasining tashkil etuvchi asosiy tamoyillarini; diqqat va xotiraning rivojlanishini diganostika qilish; tafakkurga nazariy yondashuvlarini; inson aqliy faoliyatining differentsial-psixologik sifatlarini; tafakkur va nutq munosabatlari; nutqiy tafakkurning rivojlanish qonuniyatlarini; tafakkur turlari va masala tiplarini amaliy qo'llashni; nutqning turlari va funktsiyalarini amaliyotda qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak .
	Tálim texnologiyalari va metodlari:
	<ul style="list-style-type: none"> • Ma'ruzalar; • interaktivkeys-stadilar; • amaliy(mantiqiyfikir ,ijodiyondashuv); • guruhlardaishlash • prizentatsiyalar; • individual loyixalar; • jamoa bo'lib ishlashvahimoyauchun loyixalar. Kreditlarni olish uchun talablar:
	Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni tula uzlashtirish, taxlil natijalarini tug'ri aks ettirish, urganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushoxada yuritish najoriy, oralik nazorat shakllarida berilgan vazifa va toishirpklarni bajarnsh. yakuniy nazorat buyicha yozma ishnitopshirish.

Fanning mazmuni	
Dars túri: (Ma'ruza)	
I-semestr	
1-Modul Psixologiyaga evolyutsion kirish	
M1	Evolyutsion psixologiyaga kirish.
M2	Psixikaning evolyutsiyasi va vujudga kelishi¹
M3	Tabiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari.
M4	Tabiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari.
M5	Shaxsni evolyutsion jihatdan rivojlanishi.
M6	Shaxsni evolyutsion jihatdan rivojlanishi.
M7	Kognitiv jarayonlarni shakllanishi. Insonda aks ettirish darajalari.
M8	Kognitiv jarayonlarni shakllanishi. Insonda aks ettirish darajalari.
M9	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati.
M10	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati.
M11	Inson psixikasini ontogenezdá rivojlanishi.
M12	Inson psixikasini ontogenezdá rivojlanishi.
M13	Psixik jarayonlar va miyaning o'zaro aloqadorligi.
M14	Harakat inson faoliyatning birligi sifatida.
M15	Harakat inson faoliyatning birligi sifatida.
M16	Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish.

¹ Образовательная программа «6В03107 Психология». Силлабус. Общая психология Казакский национальный университет им. Аль-Фараби.

M17	Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi
M 18	Qiyosiy psixologiya
	II-semestr
	2-Modul Shaxs psixologiyasi
M1	Shaxs psixologiyasining metodologik printsiplari.
M2	Klassik psixoanaliz va uning modifikatsiyalari.
M3	Psixologiyada shaxsni o'rganishlar nazariyasi.
M4	Gumanistik psixologiyada shaxs.
M5	Shaxs ekzistentsiyal psixologiyasi.
M6	Shaxsga faktorli yondashuvlar.
M7	Shaxsning kognitiv nazariyalari.
M8	Har xil psixologiya maktablarida shaxs nazariyalari.
M9	Rus psixologiyasida shaxsga yondashuvlar.
M10	Sharq psixologiyasida shaxs muommasi.
M11	Shaxs taraqqiyotini davrlarga bo'lish.
M12	Shaxs rivojlanishining individuallik xususiyatlari va ularning roli
M13	Sotsiogenezdada shaxs.
M14	Sotsiogenezdada shaxs.
M15	Shaxsning o'z-o'zini anglashi va Men—kontseptsiyasi. Shaxsning sotsial tasavvurlari.
M16	Shaxsning o'z-o'zini anglashi va Men—kontseptsiyasi. Shaxsning sotsial tasavvurlari.
M17	Shaxs taraqqiyotining psixotik, chegaralangan va nevroitik darajalari
M18	Shaxs taraqqiyotining psixotik, chegaralangan va nevroitik darajalari
	Seminar (S)
	I-semestr
	1-Modul (Mutaxassislikka kirish, evolyutsion psixologiyaga kirish)
S1	Evolutsion psixologiyaga kirish.
S2	Evolutsion psixologiyaga kirish.
S3	Psixikaning evolyutsiyasi va vujudga kelishi.
S4	Tabiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari.
S5	Shaxsning evolyutsion jihatdan rivojlanishi.
S6	Shaxsning evolyutsion jihatdan rivojlanishi.
S7	Kognitiv jarayonlarni shakllanishi. Insonda aks ettirish darajalari.
S8	Kognitiv jarayonlarni shakllanishi. Insonda aks ettirish darajalari.
S9	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati.
S10	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati.
S11	Inson psixikasini ontogenezdada rivojlanishi
S12	Inson psixikasini ontogenezdada rivojlanishi
S13	Psixik jarayonlar va miyaning o'zaro aloqadorligi.
S14	Harakat – inson faoliyatining birligi sifatida.
S15	Xatti-harakatlar qurilmalari.
S16	Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish.
S17	Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi
S18	Qiyosiy psixologiya
	II-semestr
	2-Modul Shaxs psixologiyasi
S1	Shaxs psixologiyasining metodologik printsiplari
S2	Klassik psixoanaliz va uning modifikatsiyalari

S3	Psixologiyada shaxsning o'rganishlar nazariyasi²	
S4	Gumanistik psixologiyada shaxs	
S5	Shaxs ekzistentsial psixologiyasi	
S6	Shaxsga faktorli yondashuvlar	
S7	Shaxsning kognitiv nazariyalari	
S8	Har xil psixologiya maktablarida shaxs nazariyalari	
S9	Rus psixologiyasida shaxsga yondashuvlar	
S10	Sharq psixologiyasida shaxs muammosi	
S11	Shaxs taraqqiyotini davrlarga bo'lish	
S12	Shaxs rivojlanishining individuallik xususiyatlari va ularning roli	
S13	Sotsiogenezdada shaxs	
S14	Sotsiogenezdada shaxs	
S15	Shaxsning o'z-o'zini anglashi va Men—kontseptsiyasi. Shaxsning sotsial tasavvurlari	
S16	Shaxsning o'z-o'zini anglashi va Men—kontseptsiyasi. Shaxsning sotsial tasavvurlari	
S17	Shaxs taraqqiyotining psixotik, chegaralangan va nevroitik darajalari	
S18	Shaxsning o'z-o'zini anglashi va Men—kontseptsiyasi. Shaxsning sotsial tasavvurlari	
Mashg'ulotlar shakli: Mustaqil tálim (MT) I-semestr		
1	Seminar mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'ris va uy ishlarini bajarish	22
2	Vaziyatli masalalar (kazuclar) tuzish va tezis tayorlash	22
3	Umumiy psixologiyaga oid berilgan mavzuga esse yozish	22
4	Mavzu boyicha prezentatsiyaga tayorlash	22
5	Berilgan mavzularga referat yozish	20
Jami		108
Mustaqil tálim mavzular (MT) I-semestr		
MT1	Evolyutsion psixologiyaga kirish.	
MT2	Psixikaning evolyutsiyasi va vujudga kelishi.	
MT3	Tabiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari.	
MT4	Shaxsning evolyutsion jihatdan rivojlanishi.	
MT5	Kognitiv jarayonlarni shakllanishi. Insonda aks ettirish darajalari.	
MT6	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati.	
MT7	Inson psixikasini ontogenezdada rivojlanishi	
MT8	Psixik jarayonlar va miyaning o'zaro aloqadorligi.	
MT9	Harakat – inson faoliyatining birligi sifatida.	
MT10	Xatti-harakatlar qurilmalari.	
MT11	Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish.	
MT12	Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi	
MT13	Hayvonlarning psixik faoliyatini ontogenezdada rivojlanishi.	
MT14	Hayvonot olamida psixik funksiyalar evolyutsiyasi.	
MT15	Qiyosiy psixologiya	
Mustaqil tálim (MT) II-semestr		
1	Seminar mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'ris va uy ishlarini bajarish	22
2	Vaziyatli masalalar (kazuclar) tuzish va tezis tayorlash	22
3	Umumiy psixologiyaga oid berilgan mavzuga esse yozish	22
4	Mavzu boyicha prezentatsiyaga tayorlash	22
5	Berilgan mavzularga referat yozish	20
Jami:		108
Mustaqil tálim mavzular (MT) II-semestr		

² Образовательная программа «6B03107 Психология». Силлабус. Общая психология Казакский национальный университет им. Аль-Фараби.

MT1	Shaxsni tadqiq etish metodlari.
MT2	Psixologik himoya mexanizmlari va ularni diagnostika metodlari.
MT3	O'rgatish psixologiyasida terapiya printsiplari.
MT4	Shaxsning o'rganishda genotipik va fenotipik faktorlar.
MT5	Sharq psixologiyasidagi an'analar va zamonaviy shaxs.
MT6	Sufizmdagi bosqichlar. Ayollar va islom. Ayollar va sufizm.
MT7	Kognitiv orientatsiya.
MT8	Individuallik xususiyatlari klassifikatsiyasi va ularning shaxs xulq-atvori regulatsiyasidagi orni.
MT9	Antropogenezda inson evolyutsion mexanizmining gipotezasi (V.P.Alekseev).
MT10	Temperament haqida hozirgi zamon nazariyalari
MT11	Jinsiy dimorfizm va individning psixologik tavsifi.
MT12	Axloqiy xulq-atvor regulatsiyasining takomillashuvi.
MT13	O'zligini faollashtirish, o'zini o'zi boshqarish va personallik.
MT14	Shaxsning o'z imkoniyatlari chegarasidan chiqishi (transtendentsiya).
MT15	Ijod va shaxs.

Talabalarning fan bo'yicha o'zlashtirish korsatkichin nazorat qilishda quydagi darajalarni tavsifa etiladi:

Ballning bolishtirilishi			
Joriy nazorat	15 ball	15 ball	30 ball
Orqaliq nazorat	20 ball		20 ball
Yakuniy nazorat	50 ball		50 ball
Jami	100 ball		100 ball

Talabalarni o'zlashtirish baholash o'lshamlari:

«A+», «A», «B+» baha: talaba materialni erkin turda tez o'zlashtiradi, xatolarga yol qoymaydi, mashqlarda faol qatnashadi, savollarga to'liq va aniq javob beradi.

«B», «C+», «C» baha: talaba materialni yaxshi ozlashtirgan, uni logika tarafdin aks etdira oladi, mashqlarga faol qatnashadi, savollarga toliq va aniq javob beradi, biroq unchallik ahamiyatli bolmagan xotalarga yol qoyadi.

«D+», «D» baha: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq aytishga qiynaladi, savollarga javob berishga aniqlik va toliqlik etishmaydi, materiallarni aytishda ayrim xatoliklarga yol qoyadi, kommunikaciya jaroyonida qiynshilik sezadi.

«D» (otmadi) baha: materiallarni ozlashtirmagan, savollarga javob bara olmaydi, mashqlarga qatnashmaydi.

Baholash tartibi oz ishiga nazorat turlarin (joriy, oraliq va yakuniy) qamrab oladi. Talabaning ozlashtirish darajasi quydagicha baholanadi:

Daraja	Ballar (protsent)	Reyting	
A+	95 – 100 ball	4.5	A'lo
A	90 – 94 ball	4.0	
B+	85 – 89 ball	3.5	Juda yaxshi
B	80 – 84 ball	3.0	
C+	75 – 79 ball	2.5	Yaxshi
C	70 – 74 ball	2.0	
D+	65 – 69 ball	1.5	Shartli otti
D	60 – 64 ball	1.0	

F	59 ball va undan past	0.0	Otmadi
---	-----------------------	-----	--------

Asosiy adabiyotlar	
1.	Muhammedova D.G., Mullabaeva N.M. Umumiy psixologiya. T – O'zMU 2018. -370 b.
2.	Myers D.G. Psychology. Ninth Edition. – Worth Publishers, 2020. – 910 p.
3.	G'oziev E.G'. Umumiy psixologiya. T-O'qituvchi. 2020
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. -488b
2.	David F. Lohman, Joni M. Lakin. Reasoning and Intelligence. New York: CambridgeUniversityPress.- 2009.
3.	Duane P.Schults. Theories of Personality. Wadsworth, a division of Thomson Learning, Inc. Copyright © 2005.-550p.
4.	Edited by Michael Lewis, Jeannette m. Haviland-Jones, and lisafeldmanbarrett. Handbook of emotions/ The Guilford press. New yorklondon.-2008.
5.	Elizabeth A. Styles. The psychology of attention. This edition published in The Taylor & Francis e-Library, 2005.-232 p.
6.	GeraldMatthews.-CambridgeUniversity Press.- 2009.-906 p.
7.	Strongman K. T. The Psychology of Emotion. Copyright. John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester. 2003.
8.	The Cambridge Handbook of Personality Psychology// Edited by PhilipJ.Corr.CambridgeUniversity Press 2009
9.	Андреев О.А. Тренируем свое внимание /Серия «психологический практикум».- Ростов н/Д: «Феникс», 2004.-232 с.
10.	Андреев О.А. Тренируем свою память/ Серия «психологический практикум».-Ростов н/Д: «Феникс», 2004.-224 с.
11.	Васильев И. А., Магомед-Эминов М. Ш. Мотивация и контроль за действием. М., 1991.
12.	Гальперин П. Я., Кабыльницкая С. Л. Экспериментальное формирование внимания. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1999.
13.	Гибсон Дж. Экологический подход к зрительному восприятию. М: Прогресс, 1988. 462
14.	Ғозиев Э.Ғ. Психология. -Т., ЎзМУ «Университет», 2003.
15.	Ғозиев Э.Ғ. Тафаккурпсихологияси. Тошкент: Университет ,1990.
16.	Ғозиев Э.Ғ. Хотирапсихологияси. -ТошДу , 1994.
17.	Дормашев Ю. Б., Романов В. Я. Психология внимания. - М., 1995.
18.	Зинченко Т. П. Память в экспериментальной и когнитивной психологии.– СПб.: Питер, 2002. – 320 с.
19.	Ж.Годфруа. Что такое психология? М. 1999 г. 2-том.
20.	Зинченко Т. П. Память в экспериментальной и когнитивной психологии. - СПб, 2002.
21.	Изард К. Эмоции человека. М., 2001.
22.	Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с.

23.	Ильин Е. П. Психология воли. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2009. – 368 с.
24.	Ильин Е. Психология индивидуальных различий. М. 2003 г.
25.	Клонингер С. Теория личности: познание человека. -СПб.: Питер. 2003. -720 с.
26.	Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. М: Изд-во полит, литературы.2005. 304 с.
27.	Любимов В.В. Психология восприятия. – М.: Эксмо, 2007. – 472 с.
28.	Общая психология: в 7 т.: учебник для студ. высш. учеб. Под ред. Б.Братуся. – М.: Издательский центр «Академия», 2007.
29.	Максименко С.Д.Общая психология.-М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер»-2004.-528 стр.
30.	Маслоу А. Мотивация и личность. М., 1998.
31.	Общая психология и психология личности/ под.ред. А.А.Реан.- М.:АСТ:Астрель;СПб.:Прайм-Еврознак,2009.-639 стр.
32.	Петровский А. В., Ярошевский М. Г. Основы теоретической психологии. М., 1998.
33.	Психология. Учебник. /Под. Редакцией А.А.Крылова.-М.: ПБОЮЛ МЛ.Захарова, 2001.-584 с.
34.	Реан А. А. Психология изучения личности: Учеб. пособие. — СПб., Изд-во Михайлова В. А., 1999. — 288 с.
35.	Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. М., 1989.
36.	Суннатова Р.И. Каримова В.М.,Таджибаева Р.Н. Мустакил фикрлаш. Тошкент, 2000.
37.	СуннатоваР.И.Структура мыслительной деятельности. Ташкент: Фан, 1996.
38.	Узнадзе Д. Н. Общая психология / Пер. с грузинского Е. Ш. Чомахидзе; Под ред. И. В. Имедадзе. — М.: Смысл; СПб.: Питер, 2004. — 413 стр
39.	Узнадзе Д. Н. Психологические мотивации поведения человека. М., 1969.
40.	Усманова Э.З. Ўқувчиларнинг мустакил тафаккурни қандай шакллантириш мумкин? - «Педагогика ва ёш психология» илмий-оммабоп серия, 2000, №1.
41.	Усманова Э.З.Мотивационно-эмоциональная регуляция мышления в условиях интеллектуального конфликта. Ташкент: Ўқитувчи, 1993.
42.	Фромм Э. Психология человеческой деструктивности. М. 2000 г.
43.	Хрестоматия по вниманию/ Под ред. А. Н. Леонтьева, А. А. Пузыряя, В. Я. Романова. М.: Питер, 2004.
44.	Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти/ Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В, Я. Романова. М.: Изд-во Моск. ун-та, 2001.
45.	ШиффманХ. Ощущение и восприятие. – 5-е изд. – СПб.: Питер, 2003. –928 с.
46.	Юнг К.Г.Очерки по аналитической психологии.-Мн.: ООО «Харвест», 2003.-528 с.
47.	Юнг К.Г. Воспоминания, сноведения, размышления.-Мн.: ООО «Харвест», 2003.-496
Internet saytlari:	
	http://textshare.tsx.org http://www.mgimo.ru/filesserver/ http://www/ssu.runnet.ru/... http://www.philol.msu.ru/ http://www.voppsy.ru http://flogiston.ru.arch http://psychol.ras.ru http://psyberia.ru

Dastur avtor:	E.Nurimbetova, Psixologiya fanlari doktori DSc
E-mail:	
Shólkem:	Ajiniyoz nomidagi NDPI Umumiy psixologiya sixologiya kafedrası
Taqrizchilar:	E.Sulletbaeva Psixologiya ilimlari boyinsha (PhD), dotsent

Mazkur sillabus institut o'quv uslubiy Kengashining 2025 yil 23.09 1-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan

Mazkur sillabus "Umumiy psixologiya" kafedrasining 2025 yil 24.08 1-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

A.Abdiev

U.Seytjanova

E.Nurimbetova

E.Nurimbetova